

Asia: LVM/1354/01/2019

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021–2032 – Suunnitelmaluonnos ja vaikutusten arviointi

Suunnitelmaluonnos

Mitkä ovat tärkeimmät toimenpiteet suunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi?

-

Onko toimenpiteiden rahoitus kokonaisuutena oikein suunnattu taloudellisen raamin sisällä?

- Liikenneverkko ja solmukohdat
- Henkilö- ja tavaraliikenteen palvelut
- Liikennejärjestelmän tukitoimet
- Muut toimenpiteet

-

Sisältääkö vuoteen 2050 ulottuva visio liikennejärjestelmän kehittämiseksi oikeat asiat?

-

Viekö toimenpideohjelma kokonaisuutena kehitystä vision suuntaan?

-

Vaikutusten arviointi

Onko vaikutusten arviointia täydennettävä viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain näkökulmasta?

-

Antaako vaikutusten arviointi riittävän hyvän kuvan suunnitelman vaikutuksista?

Yleistä

Miten valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnittelun prosessia (vuorovaikutus, viestintä ja vaikutusten arviointi mukaan lukien) tulisi kehittää?

Tilastokeskuksen yleiset kommentit (lausunto) LVM:n valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2021-2032 sekä sen vaikutusten arviointi.

Tilastokeskus kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen lausunto LVM:n valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2021-2032 sekä sen vaikutusten arvioinnista. Yleisesti Tilastokeskus pitää liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnosta sekä sen vaikutusten arviointia hyvänä. Tilastokeskus tarkasteli lausuntopyyntöä oman ydintehtävänsä ja roolinsa näkökulmasta valtionhallinnossa. Tilastokeskus tuottaa tällä hetkellä varsin laajan joukon eri liikenne-, ympäristö- ja päästöaiheisia tilastoja, joita hyödynnetään paljon päätöksenteon tukena ja eri arviointien mittareina sekä tarvittavien faktatietojen seurannassa. Tilastokeskuksella on myös toimialallaan mahdollisuus kehittää laatimiensa tilastotietojen sisältöjä ja/tai suunnitella kokonaan uutta tilastointia, silloin kun siihen on yhteiskunnassa tarvetta (yhteistyö, resurssointi ja rahoitus huomioiden). Liikennejärjestelmäsuunnitelma ja sen arviointi (seuranta) voi itsessään myös luoda uusia tilastointitarpeita. Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa mm. todetaan, että ”digitalisaatiota sekä tiedon hyödyntämistä edistetään liikennejärjestelmässä laajasti ja että tilastointia kehitetään. Digitaalisuuden lisääntyminen voi tarjota esim. uusia aineistolähdemahdollisuuksia, jotka voivat johtaa pidemmällä aikavälillä myös täysin uusiin tilastoihin. Lisäksi lainsäädäntö ja sen mahdollistamat asiat vs. lainsäädännön muutostarpeet tiedon hyödyntämiselle ovat keskeisiä näkökulmia myös tilastoinnin osalta. Yhteistyö eri liikennealan toimijoiden (virastojen) välillä nimenomaan tietohuollon näkökulmasta on keskeistä. Vuorovaikutteisuus on tärkeää, jolloin pyritään välttämään myös päällekkäistä tekemistä.

Tällä hetkellä Tilastokeskus julkaisee kymmentä liikenteen virallista tilastoa ja tuottaa toimeksiannosta useita ilmiöalueen tilastoja. Tilastokeskuksessa on parhaillaan käynnissä liikennetilastojen kehittämishanke (yhteistyössä Liikenne- ja viestintävirasto Trafcomin sekä Väyläviraston kanssa), jossa yhtenä osana on keskitetty liikenteen virallinen tilastointi Tilastokeskukseen. Hankkeen jatkotehtävinä tehdään mm. selvitystä uusista Tieliikenteen tavarankuljetustilaston aineistolähteistä (liittymäpinta suunnitelmaluonnoksen kohtaan 5.3.3 Tavaraliikenteen palvelut). Lisäksi liikenneturvallisuustyön tietotarpeet etenkin tieliikenneonnettomuustilastoinnin näkökulmasta ovat olleet keskusteluissa liikenneturvallisuustoimijoiden kanssa (ml. liikenneturvallisuusstrategian luonnos). Lisäksi kaikille eri liikennemuotojen tilastoinnille yhteisenä kehittämiskohteena on tunnistettu ajankohtaisemman ja nopeamman tilastoinnin toteuttaminen. Näitä selvityksiä tehdään parhaillaan yhteistyössä Väyläviraston sekä Liikenne- ja viestintävirasto Trafcomin kanssa. Liikennemuotojen muut yhteistyössä toteutettavat tilastoinnin kehittämisen/laajentamisen jatkotoimenpiteet ajoittunevat valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelmakaudelle 2021-2032. Tilastokeskus pitää tärkeänä, että näiden tilastotoimeen liittyvien kehittämistoimien resurssoinnin ja toteutuksen kautta Tilastokeskus voi osaltaan tarjota liikennejärjestelmäsuunnitelman sekä sen vaikutusten arvioinnille aikaisempaa parempaa tietopohjaa.

Vaikutusten arviointi -luonnoksessa todetaan, että ”vaikutusten arviointi on olennainen osa liikennejärjestelmäsuunnittelua ja arviointi parantaa suunnittelua, edistää tietoon pohjautuvaa päätöksentekoa sekä tekee ratkaisusta läpinäkyvämpiä ja hyväksyttävämpiä”. Tilastokeskus ei sinällään ota kantaa vaikuttavuuden arvioinnin mittareiden valintaan, niiden sisältöön tai siihen, kenen vastuulla uusien mittaritietojen tuottaminen on. Tilastokeskus kuitenkin pystyy omaan perustehtäväänsä nojaten tarjoamaan ja tuottamaan pohjatietoa (tilastoja) eri mittareiden (yhteisen tilannekuvan) seurantaan ja edistämään täten tietoon pohjautuvaa, läpinäkyvämpää päätöksentekoa. Tietopohjan kehittyminen ja turvaaminen niin ympäristötilastotietojen, viestintätilastojen, eri liikennemuotojen liikennetilastojen kuin tieliikenneturvallisuustilastojen osalta on tärkeää.

Lisäksi Tilastokeskus haluaa kiinnittää huomiota tilastotoimen tiedonsaannin edellytyksien turvaamiseen liikennejärjestelmäsuunnitelmassa mainittujen uusien/kattavien digitaalisten tietoaaineistojen kehittyessä.

Herttuainen Tiina
Tilastokeskus - Yhteiskuntatilastot-osasto